

איכות הטיפול בבקטרמיה: מחקר השוואתי רב מרכזי

פרופ' יעקב דרייזר¹, מיכל פנצ'ק¹, איתי אדר¹, ד"ר הילה לרמן שיבק¹, פרופ' ליאור נשר², ד"ר מיכל קציר³,
ד"ר שרון קמה⁴, רונית נתיב^{1,2}, אלינה וישקאצ'ון^{1,2}, פרופ' אברהם בורר^{1,2}

1 חטיבת בתי חולים, ההנהלה הראשית, כללית; 2 מרכז רפואי סורוקה, 3 מרכז רפואי מאיר, 4 מרכז רפואי כרמל

מטרות

נאספו נתונים של מטופלים עם תרבית דם חיובית מכלל בתי החולים של שירותי בריאות כללית לאורך שנת 2023. הנתונים כללו מאפיינים דמוגרפיים, נתוני המחלקה ממנה נלקחו הבדיקות, זמני טיפול בדגימה, תיעוד ייעוץ רופא מחלות זיהומיות, הטיפול האנטיביוטי שניתן, מאפייני החיידק כולל עמידות לאנטיביוטיקה ותמותה.

רקע

תרבית דם חיובית היא סמן לנוכחות זיהום חיידקי חמור. הנחיות קליניות ממליצות על שינוע הדגימה בהקדם למעבדה, הכנסתה לאינקובציה, בירור מעבדתי מהיר, מתן טיפול אמפירי הולם, וייעוץ מומחה למחלות זיהומיות, בייחוד במקרים של חיידק עמיד.

תוצאות

נכללו 2,057 מטופלים (גיל חציוני 75, 55% גברים) עם בקטרמיה, מתוכם 104 (5.1%) עם ESBL ו-103 (5.0%) עם MRSA. מחלות רקע שכיחות כללו אי ספיקת כליות (55%), סוכרת (44%), השמנה (39%), אי ספיקת לב (32%) וסרטן (30%). החיידקים הנפוצים היו *S. pneumoniae* (15%), *E. coli* (37%) ו-*S. aureus* (14%). אצל 80% תועד מועד הלקיחה של תרבית הדם. 62% מהתרביות שזמן הלקיחה שלהן תועד הגיעו לאינקובציה תוך 4 שעות. הזמן החציוני לאינקובציה היה 2.8 שעות (טווח בין רביעונים: 1.2-8.0). רק ב-83% מהמקרים זוהתה רגישות סופית של החיידק לאנטיביוטיקה תוך 72 שעות מזיהוי צמיחה. אצל 76% תועד ייעוץ רופא מחלות זיהומיות. ניתוח רב משתני של גורמי סיכון לתמותה מוצג בטבלה. עלות הטיפול האנטיביוטי החציונית היתה 152 ש"ח, אך אצל 10% הטיפול עלה מעל 1100 ש"ח.

גורם סיכון לתמותה	OR (95% CI)	P value
מין זכר	0.60 (0.67-1.08)	0.195
גיל (לכל 10 שנים)	1.28 (1.17-1.40)	<0.001
השמנה	1.37 (1.08-1.75)	0.011
מחלת לב איסכמית	1.41 (1.09-1.82)	0.009
אי ספיקת כליות	1.46 (1.13-1.89)	0.003
דמנציה	1.44 (1.06-1.95)	0.019
טיפול קבוע בסטרואידים	1.66 (1.30-2.11)	<0.001
אשפוז קודם תוך חודש	1.98 (1.54-2.55)	<0.001
MRSA	1.74 (1.27-2.36)	<0.001
E.coli	0.43 (0.33-0.56)	<0.001

מסקנה

- נדרש שיפור בתיעוד מועד הלקיחה של תרביות דם, ומאמצים נוספים לקיצור זמן ההגעה לאינקובציה.
- חשוב להטמיע שיטות מעבדה שיביאו לקיצור משמעותי של זמן עיבוד התוצאה במעבדה, כולל רגישות החידק, על מנת לתת טיפול אנטיביוטי הולם.